



LINGHEA

MOSCOVA

ÎNCEPE CĂLĂTORIA

TOP 10 ATRACȚII



CAMERELE DIN ZARIADE

Această casă boierească evocatoare este leagănul dinastiei Romanov (pag. 37).



TEATRUL BALȘOI

În acest teatru grandios, se află Opera Națională și Baletul Național (pag. 42).



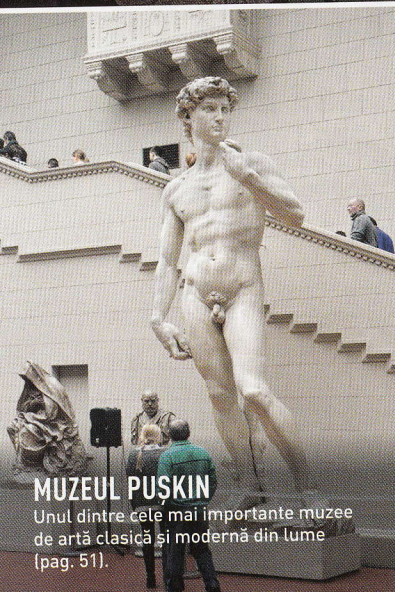
PARCUL VICTORIEI

Acest spațiu verde este preferatul familiilor din oraș (pag. 63).



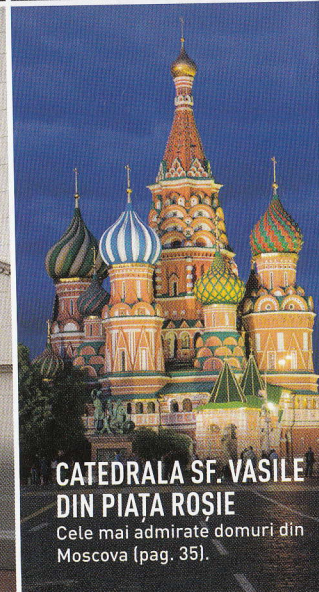
KREMLIN

Dincolo de zidurile faimoasei fortărețe de pe mal, se află biserici fabuloase și palate regale (pag. 26).



MUZEUL PUȘKIN

Unul dintre cele mai importante muzee de artă clasică și modernă din lume (pag. 51).



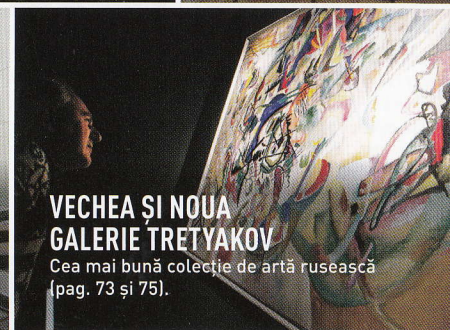
CATEDRALA SF. VASILE DIN PIAȚA ROȘIE

Cele mai admirate domuri din Moscova (pag. 35).



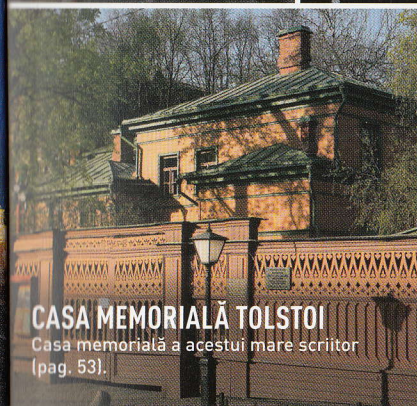
MUZEUL MAXIM GORKI

Epitomul stilului modern în Moscova (pag. 60).



VECHEA ȘI NOUA GALERIE TRETYAKOV

Cea mai bună colecție de artă rusească (pag. 73 și 75).



CASA MEMORIALĂ TOLSTOI

Casa memorială a acestui mare scriitor (pag. 53).



MĂNĂSTIREA NOUĂ

O bijuterie a ortodoxismului, cu o istorie îndelungată (pag. 55).



CUPRINS

■ Introducere	8
■ Scurt istoric	13
■ Unde mergem	25
● <i>Orientare pe hartă</i>	
Kremlinul	26
<i>Piața Catedralei 28, Palatele Kremlinului 31, Palatul Arsenalului și Fondul de Diamante 32</i>	
Piața Roșie și împrejurimile	33
<i>Catedrala Sf. Vasile 35, Kitai-gorod 36, Dincolo de Kitai-gorod 38, Trei piețe 39</i>	
Tverskaya ulița și nord-vestul	43
<i>Tverskaya ulița 43, Piața Pușkin și împrejurimile 44, Piața Triumfalnaya 46, Bolșaya Nikitskaya ulița și împrejurimile 47, Bolșaya Dmitrovka și Ulița Petrovka 48, Dincolo de șoseaua de centură 50</i>	
Ulița Volkhonka și sud-vestul	51
<i>Șirul Artistic 51, Catedrala Iisus Hristos Mântuitorul 54, Mănăstirea Fecioarei celei Noi 55, Cimitirul Fecioarei celei Noi 56, Dealurile Rândunicii 57</i>	
De la Arbat spre vest	58
<i>Piața Arbat și împrejurimile 58, Vechiul și Noul Arbat 60, Piața Kudrinskaya și Centura Grădinii 61, Dincolo de șoseaua de centură 62, Kutuzovski Prospekt și Parcul Victoriei 62</i>	
Piața Lubyanka și nordul	64
<i>În jurul Pieței Lubyanka 66, Bulevarde peste bulevarde 67, Doi frați artiști 67, Dincolo de șoseaua de centură 68, În jurul stației de metrou VDNKh 69, Moșia Ostankino 71</i>	

La sud de râu	72
<i>Insula Bog 72, Galeria Tretyakov 73, În jurul galeriei 74, Parcul Gorki 75, Noua Galerie Tretyakov 75</i>	
Mai departe	76
<i>Kolomenskoe 77, Kuskovo 78, Ţaritsyno 79, Sergeev Posad 79</i>	
■ Timp liber	83
Cumpărături	83
Băi publice	88
Divertisment și viață de noapte	89
Sporturi	93
În concediu cu copiii	94
■ Masa în oraș	96
■ Sfaturi de călătorie	115
■ Hoteluri recomandate	133
■ Index	140
Curiozități	
<i>Minunatul metrou</i>	11
<i>Cum s-a format orașul</i>	18
<i>Repere istorice</i>	23
<i>În interiorul unei biserici ortodoxe</i>	29
<i>„Cele Șapte Surori” ale lui Stalin</i>	46
<i>Artă nonconformistă</i>	51
<i>Case-muzeu de cultură</i>	53
<i>Zurab cel Mare</i>	63
<i>La cumpărături de opere de artă</i>	86
<i>Calendarul evenimentelor</i>	95
<i>Preparate vegetariene</i>	101

UNDE MERGEM

Moscova are configurația unui oraș rusesc antic: un *kremlin* (o fortăreață) în centru, înconjurat de o serie de șosele circulare, arterele principale fiind trasate ca spițe ale acestor roți. În acest ghid, am împărțit orașul în secțiuni sub formă de felii de tort, vârful fiind orientat spre Kremlin, iar restul triunghiului extinzându-se spre periferiile orașului.

Majoritatea atracțiilor se află în interiorul Șoselei Grădină și pot fi vizitate pe jos. Pentru obiectivele aflate în afara acestei șosele sau pentru a porni traseul dintr-un punct aflat la distanță de hotelul dvs., luați metroul – cel mai rapid mod de a circula, stațiile acestuia reprezentând atracții turistice de sine stătătoare (pag. 11). Pentru o excursie în afara orașului, vă recomandăm să apelați la serviciile unei agenții de turism sau la un ghid cu mașină și șofer.

Bogăția de muzee de artă ale Moscovei, extraordinara sa arhitectură civilă și religioasă, obiectivele istorice și culturale sunt copleșitoare pentru turistul care are doar câteva zile la dispoziție pentru a vizita orașul. Când vă planificați călătoria, rezervați timp pentru a vă lăsa în voia simțurilor, plimbându-vă pe Centura Boulevard sau pe străduțele șerpuitoare ale orașului vechi, pentru a intra în mici bisericuțe ascunse în umbra blocurilor de apartamente, pentru a vă furișa în curți interioare, unde bunicuțe povestesc pe bancă iar copii se joacă în nisip, pentru a savura o ceașcă de cafea sau un cornet de înghețată. Opriți-vă și uitați-vă în jur. Veți vedea cu siguranță umbrele Moscovei apuse – un bloc de apartamente în stil Art nouveau, o vilă dărpănată, un bust uitat al vreunui erou revoluționar – alături de lumea modernă cu lumini fluorescente, cu restaurante fast-food, telefoane mobile și muzică pop. Bucurați-vă de toate acestea cât încă mai puteți!

Piața Roșie și Mausoleul lui Lenin



La defilare

Când e vreme bună, în fiecare sâmbătă la prânz – mai puțin în ultima sâmbătă din lună – Garda de Cavaleri a Kremlinului iese la defilare în Piața Catedralei. În ultima sâmbătă a lunii defilează în Piața Roșie.

biserici, comercianți și artizani. În decursul anilor, zidurile au fost reconstruite, iar teritoriul extins. În 1937, vulturii cu două capete – simbolul familiei imperiale Romanov – au fost îndepărtați și înlocuiți cu stele roșii, comuniste. Kremlinul încă este reședința președintelui și a administrației sale.

Zidul roșu al fortăreței are o lungime de 2,2 km, 20 de turnuri și patru porți: Spasskaya (Mântuitorul), Borovitskaya, Troitskaya (Treimea) și Nikolskaya. Ceasul de pe Poarta Mântuitorului a fost instalat în 1625, când arhitectul englez Christopher Halloway a reproiectat turnul. După Revoluția de la 1917, cântecul a fost schimbat dintr-un marș patriotic în *Internaționala*. Cel mai vechi turn este Taynitskaya, construit în 1485; cel mai nou este Turnul Țarskaya (al țarului), construit în 1680, de unde se spune că Ivan cel Groaznic privea orașul. Cel mai înalt este Turnul Treimii (80 m), cândva legat de Turnul Kutafya printr-un pod basculant de deasupra râului Neglinnaya. Acesta reprezintă acum **intrarea principală** pentru vizitatori (tel.: 495 697 0349 și 495 695 4146; www.kreml.ru; V–Mi 10:00–18:00; este nevoie de bilete separate pentru Palatul Arsenalului; se pot rezerva tururi cu ghid în limba engleză la agențiile de turism).

Nu toate clădirile pot fi vizitate. **Arsenalul** (1736), **Senatul**, construit de arhitectul rus Matvei Kazakov între 1776 și 1787

KREMLINUL

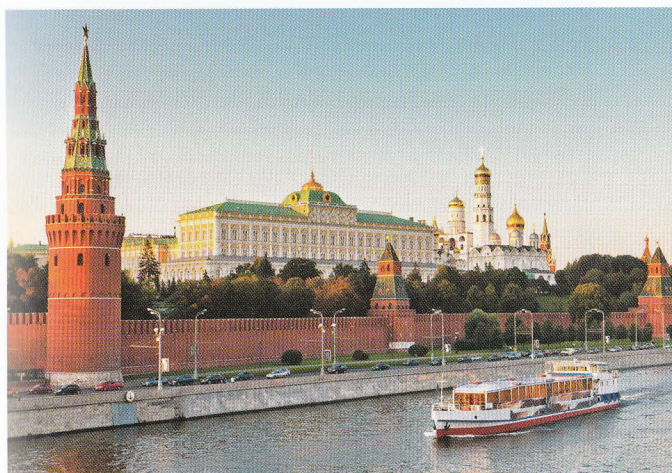
Înima spirituală, artistică și administrativă a Rusiei bate la **Kremlin** ❶ – un triunghi de teren cu o suprafață de 27,5 hectare, situat pe un mal abrupt al râului Moscova. Inițial, Kremlinul era un oraș de sine stătător cu locuințe,

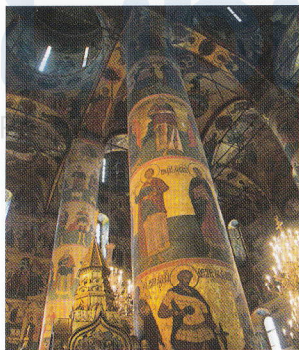
(acum reședința președintelui) și **Prezidiul**, o altă clădire administrativă, nu pot fi vizitate de turiști; **Palatul Kremlin**, cea mai nouă clădire (1959–61), construită pentru Congresul Partidului, este acum o sală de spectacole cu 6 000 de locuri.

Zona deschisă turiștilor se află în jurul și în interiorul minunatei Piețe a Catedralei (pag. 28). În jurul pieței, se află **Palatul Patriarhului și Biserica Celor Doisprezece Apostoli** (Патриаршие палаты и Церковь Двенадцати апостолов; Patriarshie palati i Tserkov Dvenadtsati apostolov). Palatul Patriarhului a fost construit în 1656 pentru liderul Bisericii Ortodoxe Ruse, și este acum Muzeul Vieții și a Artelor Decorative din sec. XVII.

La exteriorul palatului, se află **Tunul Țarului**, cu o greutate de 40 de tone. Proiectat pentru a apăra Poarta Mântuitorului, a fost folosit o singură dată, pentru a proiecta rămășițele lui Dimitrie cel Neadevărat către vest după înfrângerea polonilor.

Kremlinul pe râul Moscova





Fresce în Catedrala Adormirii Maicii Domnului

Lângă tun, se află magnificul **Turn cu Ceas al lui Ivan cel Mare** (Колокольня Ивана Великого, Kolokolnya Ivana Velikovo), denumit în cinstea bisericii Sfântului Ioan (Ivan) Climacus, care se afla odinioară în acest loc. Are două niveluri (construite în 1508 și 1600), și o înălțime de 81 m. Clopotnița Adormirea Maicii Domnului a fost adăugată în 1543, iar anexa a fost comandată în 1642. Cele 21 de clopote, inclusiv Clopotul Învierii sau al Festivalului, cu

o greutate de 64 de tone, bat la ocazii speciale.

Clopotul Țarului, cu o greutate de 200 de tone, este un monument în cinstea aceleiași obsesii pentru grandoare. Era încă în turnătorie când Kremlinul a ars din temelii. Oamenii au turnat apă rece pe el pentru a-l salva și un fragment de 11 tone s-a desprins, așadar nu a putut fi folosit niciodată.

PIAȚA CATEDRALEI

Cu trei catedrale remarcabile, **Piața Catedralei** ② este inima ceremonială a Kremlinului. Fiecare a jucat un rol special în viața familiei imperiale. Cea mai veche, grandioasă și importantă este **Catedrala Adormirii Maicii Domnului** (Успенский собор, Uspenski sobor). Construită între 1475 și 1479 de Alberti Fiorovanti din Bologna, aici erau încoronați țarii. Intrarea se face printr-un portal magnific, cu fresce din sec. XVII și porți sculptate, aduse din orașul monastic Suzdal în 1401.

Fresce și icoane luminează interiorul. Iconostasul cu cinci registre datează din 1652, însă unele icoane au fost realizate în sec. XIV. Mormintele liderilor bisericești, a mitropoliților și patriarhilor sunt așezate în dreptul pereților. Tronul Monomakh a fost instalat pentru Ivan cel Groaznic în 1551; sculpturile sale dezvăluie scene din viața lui Vladimir Monomakh (1053–1125), marele prinț al Rusiei Antice. În timpul invaziei napoleonice, armata franceză a folosit această catedrală pe post de grajd.

Ascunsă între catedrală și Palatul Fațetat (pag. 31) se află **Biserica Sfântului Veșmânt** (Церковь Ризоположения, Tserkov Rizopolozheniya), construită de arhitecții Pskov în anii 1484–86. Odinioară o capelă privată a patriarhilor și a metropoliților, acum găzduiește o colecție modestă de sculpturi din lemn pe teme religioase.

Cu fața la Catedrala Adormirii Maicii Domnului, pe cealaltă parte a pieței, se află **Catedrala Arhanghelului** (Архангельский собор, Arkhangelski sobor), unde sunt îngropați primii țari ai

ÎN INTERIORUL UNEI BISERICI ORTODOXE

În bisericile ortodoxe, un perete cu icoane numit iconostas separă partea principală a bisericii de altar. În cel mai de jos registru, cel pe care sunt expuse icoanele sfinților locali, se află Porțile Împărătești, prin care intră preoții în altar. Al doilea registru are icoana lui Iisus Hristos în centru. Deasupra, se află registrul cu scene din viața lui Iisus și a Fecioarei Maria. În cel de-al patrulea registru, se află imagini ale sfinților care au prezis sosirea lui Hristos. Ultimul registru conține icoane ale Părinților Bisericii. Bisericile simple pot avea un singur registru; unele catedrale mai mari au până la nouă. Icoanele și frescele spun povestea creștinătății și majoritatea bisericilor au o imagine a Judecării de Apoi deasupra intrării, așadar credincioșii care intră în biserică trec de „păcat și condamnare”, către lumina raiului din cupolă și imaginile mântuirii din altar.



Domurile de deasupra Pieței Catedralei

Rusiei. Pentru a înlocui o biserică mai veche, Ivan al III-lea l-a desemnat în 1505 pe arhitectul milanez Alevisio Novo să o construiască; acesta a încorporat elemente decorative occidentale, precum creneluri pe fronton și capiteli corintieni. Frescele datează din 1652–60. Iconostasul original a fost distrus de francezi în 1812, iar cel actual a fost instalat în 1813. În această biserică erau înhumați țarii, din 1340 și până în 1712, când capitala a fost mutată la Sankt Petersburg. Mihail Romanov, primul țar din dinastia Romanovilor se află aici; la fel și Ivan cel Groaznic, deși mormântul său din spatele iconostasului nu este vizibil.

Catedrala Bunei Vestiri (Благовещенский собор, Blagoveshchenski sobor), cu cupolă aurie, a fost construită în 1489 de arhitecți din orașul antic Pskov și reconstruită de atâtea ori încât arată ca o adunătură de cupole, unele peste altele. Frescele sunt pictate în principal de călugărul Feodosius (1508), însă iconostasul provine de la o biserică

mai veche care s-a aflat pe același loc, construită în anii 1360, și este considerat unul dintre cele mai frumoase din Rusia. Icoanele sale au fost pictate de trei dintre cei mai mari pictori de icoane din Rusia: Teofan Greul (cca 1340–1410), Andrei Rubliov (1360–1430) și Prokhor din Gorodeț, profesorul lui Rubliov. Catedrala a fost o biserică privată pentru țari și mari prinți. Galeria extinsă și Scările Ivan cel Groaznic au fost construite pentru a-i permite lui Ivan să participe la slujbă fără să intre în biserică, după ce a primit penitență pentru multiplele sale mariaje.

PALATELE KREMLINULUI

Între Piața Catedralei și Poarta Borovitskaya, se află trei palate care, împreună reprezentau locuința și „locul de muncă” al familiei imperiale; acestea sunt acum unite sub un singur acoperiș. Cel mai impunător este **Palatul Fațetat** (Гранитовая палата, Granitovaya palata) – numele provine de la fațada cu model – construit în 1491 de italienii Marco Ruffo și Pietro Solario ca una dintre principalele clădiri administrative ale țarului. Etajul superior este o încăpere enormă, pictată cu scene istorice și biblice, unde țarul ținea audiențe.

Scările Roșii sau Frumoase duc către Piața Catedralei; pe aceste scări intrau în piață țarii, și aici și-a văzut rudele ucise tânărul Petru cel Mare, în 1682. Scările au fost demolate de Stalin, dar reconstruite conform planurilor originale în timpul președinției lui Boris Iețîn.

Lipit de Palatul Fațetat, **Marele Palat al Kremlinului** (Большой Кремлёвский дворец, Bolshoy Kremlyovski dvorets), este o clădire alb-galbenă impunătoare, cu

Tururi ale palatului

Tururile palatelor Kremlinului pot fi rezervate doar prin Patriarșii Dom; tel.: 495 795 0927. Se organizează de două ori pe lună.



Coroanele statului din Arsenal

vedere la râu. A fost construit sub domnia lui Nicolae I de arhitectul rus Konstantin Ton, și a servit ca reședință a familiei imperiale în timpul vizitelor acestora la Moscova. Familia locuia la parter (unde sunt camerele prezidențiale de astăzi); la etaj, se află mai multe săli de ședință și de recepție decorate opulent.

Cel de-al treilea palat este **Palatul Terem** (Теремной дворец, Teremnoi dvorets), construit în 1635 de arhitecți ruși și restaurat în 1837. O clădire evocatoare, cu tavane joase, frumos decorate și cu o Sală a Tronului magnifică.

PALATUL ARSENALULUI ȘI FONDUL DE DIAMANTE

Muzeul din Palatul Arsenalului ④ (Оружейная палата, Oruzheynaya palata) a fost construit ca atelier în 1511. Clădirea Arsenalului de astăzi, construită de Konstantin Ton (1844–51), găzduiește o colecție sumptuoasă de lucrări care sărbătoresc moștenirea imperială a Rusiei. Aceasta include arsenalul ceremonial, bunurile personale ale țarilor, tronuri, ouă Fabergé și veșminte sacre bisericești. Colecția conține o serie de coroane, cea mai importantă fiind Coroana lui Monomakh, care se crede că a fost dăruită primului lider creștin rus, Marele Prinț Vladimir al Kievului, de către socrul său, Constantin XI, ultimul împărat al Imperiului Bizantin.

Fondul de diamante ⑤ (Алмазный фонд, Almazny fond; V–Mi 10:00–17:00, cu pauză între 13:00 și 14:00, tururi în limba rusă o dată la 20 min., cu o broșură în limba engleză) este o

expoziție a bijuteriilor imperiale, inclusiv coroana Ecaterinei cea Mare, diamantul Orlov de 190 de carate, diamantul Șah de 89 de carate și distincții acordate mareșalilor lui Stalin, încrustate în diamante.

PIAȚA ROȘIE ȘI ÎMPREJURIMILE

Pentru cea mai mare parte a istoriei sale, acest spațiu vast (700x130m²) al **Pieței Roșii** ⑥ (Красная площадь, Krasnaya ploščiad), situată de-a lungul Kremlinului, a fost un mușuroi de tarabe, oameni, gherete și negoț, de dimineață până la noaptea târziu.

Intrarea principală se află în nord, pe la **Poarta Învierii** (sau **Poarta Iberică**) ⑦ (Воскресенские ворота, Voskresenskiye vorota), din Piața Manège. Poarta a făcut parte inițial din zidul Kitai-gorod, construit în 1538 pentru a înconjura această zonă de comercianți. În capelă, se afla icoana Maicii Domnului

Catedrala Sf. Vasile

